

MORAŠICKÝ

OBČASNÍK č. 23

Podpořte ve volbách do Pardubického kraje i svou vesnici

Vážení občané. Volby do krajského zastupitelstva probíhají podobně jako komunální volby. Rozdíl je ale v tom, že se za kandidáty nemohou přihlásit jednotliví občané, ale pouze politická hnutí a organizace. Nedostanou se tam tudíž lidé z menších obcí a hlavně bez politické příslušnosti. V některých krajích, a také v Pardubickém, vznikla proto iniciativa starostů. My starostové z vesnic bychom chtěli prosazovat zájmy našich občanů na místě, které má velký vliv na náš další život. Proto kandidujeme do Zastupitelstva Pardubického kraje, aby náš hlas z vesnic byl slyšet. V současné době hlasuje v zastupitelstvu PU kraje i za naše venkovské zájmy 45 zastupitelů, ale převažují ti z města. Ten, kdo žije ve městě, sice vezme v úvahu naše problémy a z nich plynoucí požadavky, ale pokud je nezná na vlastní kůži, protože na vesnici nežije, tak je nechápe a nezná jejich tíži. Tím pádem je nepovažuje za tak důležité.

Naše kandidátka „Nezávislí starostové pro kraj“ je již zaregistrována pod číslem 9. Pokud ji ve volbách upřednostníte, dáváte tak šanci tomu, aby se u nás na vesnicích mohlo něco postupně změnit v náš prospěch, **ve prospěch všech „vesničanů“.**

Krátce vám nastíníme náš volební program. V první řadě bychom chtěli podporovat rozpočtové určení daní ve prospěch malých sídel. Zjednodušeně řečeno: V Praze na občana dostávají cca 6 x více než my. Budeme požadovat, aby se tento poměr zlepšoval ve prospěch vesnic a malých měst. Sami víte, co všechno na vesnicích chybí, a jaký je rozdíl v občanské vybavenosti, infrastruktuře a službách oproti městům.

Dalším problémem, který trápí venkovany, je zlepšení dopravní obslužnosti, zvýšení četnosti autobusových spojů. Chceme usilovat o zachování škol i v menších vesnicích, podporovat existenci prodejen základních potravin, i pojiždných. Podporovat zemědělskou výrobu, pečovat o venkovskou krajinu. Pokud vás zajímá volební program podrobněji, v poště vám přišly (nebo přijdou) naše volební noviny, tak je znovu přečtete a rozhodnete se, zda k volbám nepůjdete a tím nic neovlivníte, nebo si vyberete stranu „kamennou“, **anebo to zkusíte nově se starosty z vesnic, kteří jsou s vámi dnes a denně na jedné lodi a chtějí totéž, chtějí důstojné podmínky pro život na vesnici.**

Hana Štěpánová – starostka, ale také hlavně obyvatelka vesnice

VOLBY DO KRAJSKÉHO ZASTUPITELSTVA

V pátek 17. října a v sobotu 18. října 2008 proběhnou u nás volby do Zastupitelstva Pardubického kraje. V pátek můžete volební místnost navštívit od 14⁰⁰ do 22⁰⁰. V sobotu od 8⁰⁰ do 14⁰⁰ hod. Nezapomeňte si občanský průkaz. -hš-

POZVÁNKA na výstavu a přednášku

Milí spoluobčané, dovoluji mi, abych vás všechny srdečně pozvala na výstavu obrazů malířky
IRIS LENOCHOVÉ,
která se bude konat
v zasedací místnosti Obecního úřadu Morašice

23. 10. 2008 od 17³⁰ hod.

Paní Lenochová, která pobývala delší dobu v Indii, doprovodí výstavu přednáškou o své tvorbě i o pobytu v této pro nás vzdálené zemi. Po svém návratu se snaží pomoci opuštěným dětem ve státě Andora Pradesh a finančně podporuje projekt na výstavbu školy a sirotčince.

Mandala v sanskrutu znamená kruh, ale i střed. Obrazy dokáží prozářit a harmonizovat místnost, kde jsou zavěšeny, a mají uzdravující účinky.

Iris Lenochová vystavovala v Indii, Itálii, na Slovensku a ve Francii, kde získala cenu Františka Kupky. U nás jste její obrazy mohli vidět v Praze, Brně, Ostravě, Plzni a v Děčíně. Přijďte se tedy potěšit obrazy a poslechnout si paní Lenochovou, určitě se dozvíte něco zajímavého.

Markéta Vavřínová – knihovnice

Svoz velkoobjemného odpadu, ale jen pro Lažany, Řikovice a Višňáry

Morašičtí již letos odpad na násvi hromadit nebudou, mají možnost odkládat ho do sběrného dvora. Obyvatelé ostatních vesnic samozřejmě také mohou přivážet odpad do sběrného dvora, nebo ho mohou shromáždit **v úterý 7. října 2008 ODPOLEDNE na určených místech**. Zůstane venku ležet do rána, proto jej umístěte tak, aby nepřekážel projíždějícím autům a autobusům. Ve středu 8. října přijede auto na svoz velkoobjemného odpadu (**starý koberec, linoleum, umyvadlo, skříň, kočárek, postel, gauč, matrace, lyže a jiná vysloužilá veteš**).

Nevezmou, a proto tam nenoste: lednice, mrazničky, televize, baterie z aut, pneumatiky, papír, plasty. S tím opravdu musíte do dvora u OÚ.

Místa k uložení:

- 1) Višňáry u žlutého kontejneru
- 2) Řikovice u školy u kontejneru
- 3) Lažany u zastávky

-HŠ-

Ze života obce

- Od firmy **EKO-KOM** jsme získali za dobu od 1. 4. 2008 do 30.6. 2008 odměnu za tříděný odpad ve výši 20.924,50 Kč.
- V základní škole byla v červenci **vyměněna osvětlovací tělesa** ve všech učebnách a v tělocvičně. Na čistírně odpadních vod byl instalován dle požadavků na provoz **měřič** na odtoku. Proběhne **výstavba infrastruktury na sídlišti za Rychtou**, hlavní nápor prací pro letošní rok je naplánován na konec září a říjen 2008. **Nabídka parcel** bude vyvěšena na úřední desce OÚ. Probíhá stále **legislativní příprava na budování infrastruktury pro bytovou zástavbu v Řikovicích**. Na zdravotním středisku byla v létě **vyměněna stará okna za nová** a taktéž zadní vchodové dveře. Nyní se pracuje na střeše. V Řikovicích byl očištěn **pomník** u školy.
- **Obec Morašice přispěla nemocnici Litomyšl** na zakoupení sanitního vozu rychlé pomoci a na polohovací lůžka pro oddělení LDN částkou 12.000,- Kč.
- Naše čtyřčlenná zásahová jednotka hasičů má příslibenou **dotaci od HZS** v podobě 4 kompletních jednoduchých obleků k ohni.
- **Škody na obecních budovách po vichřici** byly zlikvidovány, vše pojišťovna uhradila. Škoda byla více než 300.000,- Kč.

- Znovu ještě **návrat k červnové vichřici**, protože minulá zpráva v Občasníku byla vložena bezprostředně po události a nemohla být kompletní. Takže znovu pro bilanci: **Poděkování patří** zemědělskému družstvu za bezúplatné půjčení traktorů, jeřábu a agregátu s obsluhou do vodárny. Dále všem dobrovolníkům ze všech našich vesnic, kteří pomohli s úklidem zelené hmoty bezprostředně po události. **Největší objem prací odvedlo 31 lidí z Řikovic, někteří z nich až 30 hodin.** Zde se zapojilo do práce z celkového počtu i 6 dětí, každé po 8 hodinách. Finanční náhradu obdrželi jen pracující s motorovou pilou, a to pouze výdaje za pohonné hmoty. Ostatní **práce byla zdarma.** Protože nejvíce škod a nejvíce práce bylo v Řikovicích, odměnilo zastupitelstvo obyvatele finančním příspěvkem na uspořádání sousedského posezení. Dostali částku ve výši cca do 6.000,- Kč na občerstvení.
- Dne 26. 7. 2008 proběhl v zasedací místnosti Rychty **obřad zlaté svatby** manželů Němcových, bytem Morašice 88.
- Stavitelství Jokeš spol. s r.o. dalo na své náklady vymalovat místnost ve zdravotním středisku, kde zkouší dětská hudební skupina. Firmě patří **poděkování.**
- V loňském roce jsme vyhráli soutěž „Vesnice roku 2007 Pardubického kraje“ a letos máme ještě v rámci odměny nárok na **kalendáře**, které byly vyrobeny za peníze z dotace s naší minimální finanční spoluúčastí. V kalendáři jsou prezentovány všechny vítězné vesnice ze všech krajů ČR. Malé stolní kalendáře jsou přiloženy k Občasníku do každé rodiny jako dárek. **Dále jsme získali i omezené množství velkých nástěnných kalendářů a brožurek. Pokud o velký kalendář máte zájem, přijďte si jej vyzvednout na obecní úřad,** budeme je vydávat až do vyčerpání zásob.

Hana Štěpánová – starostka

„Toulky“ morašickou minulostí po silnicích

Vzhledem k velkému rozvoji silniční dopravy a k plánované výstavbě kruhového objezdu v Morašicích se podíváme do minulosti, jak silniční síť v našem okolí vznikala.

První dopravní tepny tohoto typu byly stavěny Římány, ale pouze k vojenským účelům k rychlému zásahu proti nepříteli, nebo obsazení území.

U nás se v dřívějších dobách dobrá silnice považovala spíše za nebezpečí, protože usnadňovala postup nepříteli. V Čechách se začíná se stavbou silnic v polovině 18. století. K rychlejšímu tempu výstavby silnic dochází po zavedení okresních správ po r. 1863. V roce 1916 bylo u nás 31.110 km silnic a v roce 2000 již 42.700 km. Máme nejhustší silniční síť na světě.

Výstavba silnic přes obec Morašice. První silnice přes naši obec se stavěla v r. 1830 a vedla z Tržku (od silnice Litomyšl – Vysoké Mýto č. 35) do Nových Hradů, a pak dále do Chrudimi.

V roce 1840 se stavěla silnice z Morašic do Újezdce a po tomto datu i do Lažan. Zajímavostí je, že silnice z Lažan vedla okolo transformátoru (škola stála jinde) a bývalého obecního úřadu č.p. 29, pod kostelem se zatáčela doleva pod kopec směrem k Juzovým, přes potok Fialu, pak vpravo pod Korábovým statkem doleva do Lažan.

V roce 1937 – 38, kdy se prováděla rekonstrukce školy a hřbitova u kostela, byl vystavěn nový most přes Fialu a navážkou silnice srovnána do stávajícího stavu. Pozemek (louka), u něhož část ještě zůstává vpravo od silnice, byl pana Fikejze.

V roce 1879 byla stavěna silnice k Seči Vidlaté a z Újezdce do Cerekvice.

V roce 1879 začaly úvahy o stavbě silnice z Morašic do Litomyšle, která měla podstatně zkrátit vzdálenost mezi oběma místy. Dosud se do Litomyšle jezdilo přes Tržek.

V r. 1892 je připraven projekt a Obecní zastupitelstvo na dopis Okresního výboru ze dne 1.5. 1892 reaguje tím, že souhlasí se stavbou silnice a dne 20.5. 1892 vydává vyhlášku, kde stanovuje podmínky pro občany, kteří na silnici budou pracovat. Planýrování začíná 24. května 1892 a práce pokračují i v dalším roce. Začíná se pracovat na dovozu kamene ze tří míst: z obecní skály Morašice (za Doubravou), z Knížecí skály (asi v Sedlíškách) a z Jiříkovy skály (u střelnice). Kámen se musí rozbít, za roztlučení 1m³ se vyplácí odměna 50 krejcarů. Stejně tak za ruční práci za 1 den se platí 50 krejcarů, za párový koňský potah za dovoz kamene 3 zlatky, za jednokoňský potah 2 zlatky. V archivních materiálech je seznam občanů pracujících na silnici a jejich odměny.

Stavba je rozdělena na části morašickou, lažanskou a říkovickou. Na stavbě se zčásti podílela i Nová Sídla a knížecí dvůr Sedlíška.

Okresní výbor po zaměření trasy vykoupil pozemky a v roce 1898 požaduje, aby Morašice zaplatily 78 zlatých 60 krejcarů okresnímu výboru za pozemky morašického úseku silnice. Pozemky prodal kníže Thurn - Taxis.

Stavba pokračovala na tehdejší „ruční mechanizaci“ velmi rychle, takže silnice „Litomyšl – Vyšnary – Morašice se může od 25. listopadu 1893 užívatí“. Silnice se stavěla 19 měsíců s celkovým nákladem 24.445 zlatých v délce 5.176 m.

Když se pozorně podíváme na profil stavby, tak zjistíme, že nejvíce práce bylo hned za obcí, kde se prováděl zářez do stávajícího terénu a hned dále se prováděla navážka v prostoru potoka Fiala. Dále pak silnice až na malé výjimky kopíruje terén.

Z archivních zápisů vztahujících se k silnicím:

- R. 1851, c.k. podkrajský úřad v Litomyšli vydává vyhlášku k ochraně vysázených stromků podél silnice, v níž upozorňuje, že lidé, kteří by „zlomyslným uškozením stromky ničili, k náhradě přitaženi budou“.
- Roku 1865 zjištěno, že mezi obcí Morašice a Třemi Kocoury je poškozen mostek, a proto starosta vyhlásil dražbu, kde jsou stanoveny podmínky pro opravu mostku.
- Roku 1871 stížnost občana Jana Zvalíka z Osíka na cestáře Jansu z Tržku, že nedbalou práci, to je neodstraněním závějí přišel k úhoně a při jízdě 1. února se povoz převrhl a zlomil „voje“ u saní. Představený obce pan Andrlé píše okresnímu výboru, že silnice je již v pořádku a že stejně stížnost byla přehnaná.
- Roku 1873 Václav Pachta z č.p. 72 má v silniční rejze narovnaný kámen. Jakmile jej neuklidí do osmi dnů, dostane pokutu.
- Roku 1884 se znovu připomíná, že platí silniční zákon, kde se zakazuje pasení hus a dobytka na příkopech.
- Roku 1885 se provádí rozšíření silnice okolo farské zahrady. Jednalo se o silnici Tržek – Nové Hradky.

Přeložka silnice

S rozvojem automobilové dopravy a se snahou o omezení pohybu aut kolem školy se začalo kolem r. 1976 jednat o přeložce silnice, tato měla procházet přímo prostřední částí obce. Nové trase silnice překážela stavení č.p. 3, poslední majitel pan Karel Dostál a č.p. 5, poslední majitel J. Klejch. Tato stavení se bourala v roce 1977. Stejně tak byla odstraněna stará již nesloužící kovárna na návsi před č.p. 17 (Ropkovo) a autobusová čekárna na rohu farské zahrady. Při přeložce silnice se budovala i nová kanalizace a osvětlení v této části obce. Stavba byla dokončena v r. 1979, v souvislosti s tím byl zakázán průjezd kolem budovy školy.

Jaké další záznamy bude moci kronikářka zaznamenat o plánovaném kruhovém objezdu před budovou obecního úřadu?

*Pro Občasník připravila Bohumila Trávníčková
s použitím materiálů, které v archivech vyhledal pan Václav Novák*

